

Národní škola Krsy

1946–1953 (1958)

Inventář

EL NAD č.: 986

AP č.: 209

Zuzana Kliková

Plasy 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu	5
III. Archivní charakteristika fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	5
V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky	6

Přílohy:

Příloha č. 1.: Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk	8

Inventární seznam

Tiráž	12
-------	----

I. Vývoj původce fondu

Počátky školství v Krsech (německy Girsch) souvisejí se založením fary v roce 1352, při které pravděpodobně roku 1384 vznikla farní škola, do níž docházely děti z Krs, Líchova, Na Holé, Blažimi, Skelné Huti, Trhomného, Umíře, Karlova Dvora, Mensdorfu, Ostrova, Krsova, Pláně, Vojtěšína, Kejšovic, Polínek a z Schöppamühle.

Po třicetileté válce bylo zpustošené panství Švamberků, k němuž Krsy náležely od roku 1483, kolonizováno německým obyvatelstvem, které nakonec získalo převahu nad českým. Podle F. Lercha začal v roce 1662 působit na škole první německý učitel Andreas Wokurka.

Během 19. století došlo v okolí Krs k otevření škol ve Skelné Huti (1827), Pláni (1857) a Polínkách (1874). Obec Vojtěšín připadla v roce 1857 pod faru v Číhané, takže děti, původně docházející do Krs, začaly navštěvovat tamější farní školu. Do krské školy tak chodili již jen žáci z obce Krsy a jejích osad Líchov a Na Holé a z obce Blažim. Od roku 1855 až do svého zániku v roce 1945 byla zdejší škola organizována jako dvoutřídní. Na sklonku 19. století se dočkala i nové školní budovy.

Obec Krsy náležela od roku 1900 do převážně německého politického okresu Planá a do soudního okresu Bezručice. Po roce 1918 se zde rozvinuly české národnostní aktivity zakládáním odborů NJP a následným zřizováním českých škol. Vedle již existující německé školy tak byla v Krsech v roce 1928 založena jednotřídní česká menšinová škola, do níž paradoxně docházely převážně děti z německých či smíšených rodin. Po záboru českého pohraničí se Krsy staly součástí Říše. Česká škola byla zrušena a někteří její žáci přešli do školy německé. Během války vznikla v Krsech v roce 1940 ještě učňovská škola. Na základě výnosu ministerstva školství a osvěty ze dne 7. června 1945, č. 2641 došlo k uzavření těchto německých škol. Definitivně pak byly zrušeny výnosem ministerstva školství a osvěty ze dne 16. října 1945, č. 8551.

Dne 8. března 1946 bylo zahájeno vyučování na obecné škole s 57 žáky v budově bývalé německé školy čp. 24. O měsíc později přibyla druhá třída s 31 žáky. Prvním ředitelem se stal Jiří Dvorský. Do školy docházely děti z Krs, Pláně, Polínek, Blažimi, Kejšovic a dokud nebyla 1. září 1947 otevřena Obecná škola v Trhomném, tak i děti z Trhomného a Skelné Huti. Z dochovaných výkazů docházky a prospěchu vyplývá, že škola měla nejvíce žáků ve školním roce 1945–1946. V následujících letech až do roku 1953 se počet žactva pohyboval průměrně okolo 50 dětí.

Dne 1. září 1948 začalo při národní škole fungovat neúplné oddělení střední školy, které navštěvovalo 14 žáků. V roce 1950 byla v Krsech otevřena dvoutřídní střední škola, sídlící v budově národní školy (čp. 24) a v prostorách bývalé české menšinové školy (čp. 25). Ani jedna z těchto budov se však nenacházela v příliš uspokojivém stavu a nebyla dostatečně vybavena pro fungování obou škol. Již tak dost špatnou situaci zhoršilo přestěhování slepičí láně do sborovny národní školy, která zde byla umístěna v letech 1950–1952.

V roce 1950 tedy MNV Krsy na návrh ředitelství národní a střední školy zažádal ONV ve Stříbře, aby byla do plánu zařazena stavba nové školní budovy. Obec se jí však nikdy nedočkala, a tak vyučování probíhalo ve stávajících prostorách. Na základě školského zákona č. 31 z roku 1953 byly obě školy spojeny v neúplnou osmiletou střední školu o čtyřech třídách. Podle nového školského zákona č. 186 z roku 1960 pak byla přeměněna na základní devítiletou školu. Od školního roku 1976–1977 probíhalo vyučování již jen v 1.–5. ročníku, děti z vyššího stupně začaly docházet do Základní devítileté školy ve Všerubech. Dům čp. 25 sloužil coby školní kuchyně a jídelna, pro výuku tak byla využívána již jen budova čp. 24.

V roce 1982 byla ZDŠ 1.–5. ročník v Krsech zrušena a její žáci přešli na ZDŠ 1.–5. ročník v Úterý. O osudech zdejších školních budov máme informace až z 90. let 20. století. V domě čp. 25 bylo od roku 1992 v provozu pohostinství a prostory budovy čp. 24 byly v roce 1998 upraveny na byty.

Ředitelé

Jiří Dvorský	1946–1947
Jaroslav Kopiště	1947–1949
Jaroslav Srp	1949–1950
Jiří Kouba	1950–1951
Jaroslav Pytlík	1951–1952
Jana Vanišová	1952–1953

Počet žáků

1946–1947	53
1950–1951	58
1951–1952	50
1952–1953	45

II. Vývoj a dějiny fondu

Fond Národní škola Krsy 1946–1953 (1958) tvoří výkazy docházky a prospěchu, inventární deníky, podací protokoly a spis týkající se plánování stavby nové školní budovy.

Písemnosti byly do okresního archivu předány 5. dubna 1985 (č. př. 632) a 28. srpna 1990 (č. př. 773). Archiválie se před převzetím do archivu nacházely ve středisku učebnic v Kaznějově a na MNV Krsy.

Při generální inventarizaci v listopadu 2001 byl písemný materiál národní školy vytříděn z fondu Základní škola Krsy, tímto pak vznikl fond Národní škola Krsy 1946–1953 (1958).

III. Archivní charakteristika fondu

Archivní fond Národní škola Krsy je označen názvem, který se používal v posledních pěti letech existence školy. Zahrnuje však i období obecné školy (1945–1948). Protože byla vždy zachována přímá kontinuita a měnil se pouze název instituce, jsou archiválie pokládány za písemnosti jednoho původce.

Pořádání a inventarizace proběhly na základě pravidel pro zpracování archivního materiálu (Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu. SAP X, 1960, č. 2, s. 215–310), metodického návodu Archivní správy MV (Metodický pokyn pro vymezení archivních souborů škol ukládaných ve státních okresních archivech a archivech měst, Archivní správa MV v Praze dne 1. června 1999 – čj. AS/1-2-2020/99) a platné metodiky SOA v Plzni (Vnitřní směrnice pro zpracování, posuzování, schvalování a evidenci archivních pomůcek v SOA v Plzni = Interní předpis č. 4/2006 ze dne 24. ledna 2006). Při pořádání fondu bylo také přihlédnuto ke schématu Františka Hoffmanna (AČ, 1956, s. 69–73). Knihy jsou řazeny podle obsahu a v rámci jednotlivých druhů chronologicky. Spisový materiál tvoří dva podací protokoly a spis týkající se plánování stavby nové školní budovy.

Do fondu Národní škola Krsy byl v průběhu inventarizace převeden inventární deník z let 1946–1953 (1958) o rozsahu 0,01 bm z fondu Střední škola Krsy. Z jeho záznamů je totiž evidentní, že byl veden na obecné, resp. národní škole.

Naopak z fondu Národní škola Krsy byly vytříděny dva inventární deníky z let 1946–1953 (1958) a 1950–1953 (1956) o rozsahu 0,02 bm do fondu Základní škola Krsy. Většina zápisů v těchto inventárních denících byla pořízena za existence osmileté střední školy, vzniklé na základě školského zákona č. 31 z roku 1953.

Přestože dva inventární deníky (inv. č. 15 a 16) obsahují rovněž údaje pocházející z činnosti osmileté střední školy, bylo rozhodnuto ponechat je ve fondu Národní škola Krsy, jelikož většina záznamů se vztahuje k činnosti tohoto původce.

Při pořádání fondu byla provedena vnitřní skartace, při níž došlo k vyřazení dokumentů o rozsahu 0,01 bm. Celkový rozsah fondu tak činí 0,29 bm.

Archiválie jsou psané česky a byly zařazeny do II. kategorie. Písemnosti se až na drobná poškození prachem nacházely v době zpracování fondu v dobrém fyzickém stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond Národní škola Krsy poskytuje torzovité informace o životě venkovské dvoutřídní školy, založené po roce 1945 na území bývalých Sudet. Z dochovaných výkazů docházky a prospěchu lze získat údaje o složení a počtu žactva či jména jednotlivých vyučujících. Jako pramene vztahujícího se k činnosti školy je možné využít dva podací protokoly z let 1949–1953.

V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky

Fond Národní škola Krsy 1946–1953 (1958) uspořádala a inventář k němu napsala Zuzana Kliková v lednu 2009. Čistopis pomůcky v červnu 2009 zhotovila Zuzana Kliková ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

V Plasích 16. června 2009

Zuzana Kliková

Seznam použitých pramenů a literatury

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

Národní škola Krsy 1946–1953 (1958), Plánování stavby nové školní budovy, inv. č. 22.

Obecná škola (německá) Krsy 1919–1945, Školní kronika 1938–1945, inv. č. 2.

Základní škola Krsy (1947)1953–1982 /neuspořádáno/, Školní kronika 1948–1982.

Krsko: území Obecního úřadu Krsy [tiskem nepublikovaný strojopis]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, 2008.

Lerch, F. *Unsere Heimat*. Bezručice, 1936.

Pešík, S. *Pamětní kniha krské fary 1835–1931: výpisky z pamětní knihy* [tiskem nepublikovaný strojopis]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, 2003.

Posel, M. *Kronika mého kraje II. Od května 1945* [tiskem nepublikovaný strojopis]. Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, 1980.

Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, 1960 (částka 82, 28. 12.).

Statistický lexikon obcí v Čechách. Praha, 1924.

Věstník ministerstva školství a osvěty, I., 1945, 3 (18), 7. 6. 1945.

Věstník ministerstva školství a osvěty, I., 1945, 10 (90), 16. 10. 1945.

Věstník ministerstva školství a osvěty, IV., 1948, 9 (12), 21. 4. 1948.

Věstník ministerstva školství, IX., 1953, 14 (31), 7. 5. 1953.

Vondráček, K. *50 let Národní jednoty pošumavské 1884–1934*. Praha, 1934.

Seznam použitých zkratk

AČ	Archivní časopis
MNV	Místní národní výbor
NJP	Národní jednota pošumavská
ONV	Okresní národní výbor
SAP	Sborník archivních prací
SOA	Státní oblastní archiv
ZDŠ	Základní devítiletá škola

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
I. Knihy			
1	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1946	K 1
2	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1946–1947	K 2
3	Výkaz docházky a prospěchu 2. tř.	1946–1947	K 3
4	Výkaz docházky a prospěchu 2. tř.	1947–1948	K 4
5	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1948–1949	K 5
6	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1949–1950	K 6
7	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1950–1951	K 7
8	Výkaz docházky a prospěchu 2. tř.	1950–1951	K 8
9	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1951–1952	K 9
10	Výkaz docházky a prospěchu 2. tř.	1951–1952	K 10
11	Výkaz docházky a prospěchu 1. tř.	1952–1953	K 11
12	Výkaz docházky a prospěchu 2. tř.	1952–1953	K 12
13	Index normálií	1946–1948	K 13
14	Inventární deník	1946–1948	K 14
15	Inventární deník	1946–1953 (1958)	K 15
16	Inventární deník	1946–1953 (1957)	K 16
17	Inventární deník	1947	K 17
18	Inventární deník	1948–1950	K 18
19	Inventární deník	1948–1950	K 19
II. Spisový materiál			
a) registraturní pomůcky			
20	Podací protokol	1949–1950	R 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
21	Podací potokol b) spisy	1951–1953	R 2
22	Plánování stavby nové školní budovy	1950	N 1

Název archivní pomůcky:	Národní škola Krsy
Časový rozsah:	1946–1953 (1958)
Počet evidenčních jednotek:	22 (19 úředních knih, 2 podací protokoly, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	22
Rozsah v bm:	0,29 bm (úřední knihy – 0,17 bm, podací protokoly – 0,01 bm, kartony – 0,11 bm spisů)
Stav ke dni:	16. 6. 2009
Zpracovatel archivního souboru:	Zuzana Kliková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Zuzana Kliková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	4
Schválila:	Martina Matušková
	dne 16. 6. 2009 – č. j. SOAP/060-325/2009